

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

IX. Practicæ Resolutiones circa prædicta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

54. *Quanam autem in eo, qui absolvendus est, conditiones sunt necessariae?* Debet esse subditus absolventis. Item alius ab eo, qui absoluit; nemo enim seipsum potest absolvere. Porro praesentia & voluntas non est necessaria ad absolutionis valorem; tamen ad usum licitum necessaria est.

55. *Qui pluribus est censuris illigatus, potest ne ab uno, non ab aliis absolvi?* Potest quidem; quia nulla inter eas contentio necessaria est.

56. *Quenam absolvendi est forma servanda?* Iure quidem certa forma praescripta non est servanda necessario. Profectu absolutio verbo debet impendi, aut sensibili aliquo signo, quod sufficienter absolventis exprimat intentionem. Ceteri inferiores Praelati per consuetam verborum formam absolvere à censuris debent; summus autem Pontifex aliquo tantum facto, vel sola communicatione cum censurato absolvere à censura potest.

57. *Quinam ritus servandus?* Ante absolutionem extra sacramentum rei petitio intercedat; & in foro externo se Ecclesiae mandatis pariturum iuret. Praemittenda etiam satisfactio, si ob manifestam offensam censura contorta; si autem ob dubiam, sufficiens cautio satis erit. In ipsa praeterea absolutione recepta consuetudo servanda. Post absolutionem denique publicanda est absolutio, si denunciata censura fuit; secus si tantum occulta; tunc enim occulta sufficit absolutio.

CAPUT IX.

Praxis circa materiam de Censuris ex Societate IESU schola.

58. **D**ico, an censura sit lata an ferenda sententia quidnam? Ferendae censi debet; quia odia sunt restringenda. *Auila p. 2. c. 3. dub. 2.*

59. *Scis habentem potestatem ferendi censuras non posse illas ferre, dum extra territorium adest; quia iurisdicatio caudat: rogo tamen, an Episcopus possit ferre censuras extra territorium delicti populo, & quando causa cognitio non praerogatur?* Non posse *Prabolinus* asserit in 3. p. 1. dub. 5. n. 3. Alii probabiliter contrarium asserere.

60. *Ligat ne aliqua censura pueros ante annos pubertatis?* Nulla

Nulla illigat præter illam, quæ fertur in Can. Si quis sua-
lente. Palauus tom. 1. tract. 3. d. 1. p. 24. §. 2. num. 8. quia odia Pal.
sunt restringenda.

61. Censura locorum comprehendunt ne peregrinos? Non,
siue per modum sententiæ latæ sint, siue per modum statuti.

Layman. lib. 1. tract. 5. p. 1. c. 4. n. 5.

Laym.

62. Si lata sunt per modum statuti, comprehendunt ne sub-
ditos delinquentes extra diocesim? Non quia iurisdiclio Epi-
scopi extra diocesim non extenditur. Auila part. 2. cap. 3. Auila.
d. 2. dub. 2.

63. Quid si delictum sit intra diocesim inchoatum? Non
sufficit, sed debet esse consummatum. Suarius auctore d. 5. Suar.
sect. 4. n. 7. v. g. si quis in diocesi raperet virginem, & extra
diocesim violaret, censuram ex statuto diocesis contra stu-
pratores non incurreret.

64. Censura lata per modum sententiæ ligant ne subditos
extra diocesim existentes? Afferit Auila citatus, non ligare, Auila.
quia iurisdiclio Episcopi extra diocesim extendenda non est.
At Suarius d. 5. sect. 5. num. 9. docet ligare; quia præceptum in Suar.
hoc differt à statuto, quòd hoc dirigitur ad territorium, illud
verò immediatè ad personas.

65. Dixisti, causam materialem proximam censura esse pec-
catum: an debeat esse consummatum? Ita plauet. Vnde censura
lata propter hæresim (v. g.) non incurritur nisi ab eo, qui est
perfectè hæreticus. Est lata propter homicidium, non incur-
ritur à lethaliter percutiente, si mors, (vel per miraculum) Præp.
non sequatur. Præpositus in 3. h. 9. 1. dub. 6. n. 45.

66. Censura ne vltà incurritur ob veniale peccatum? Non;
quia piissima mater Ecclesia non vult culpam leuem tam
gravi pœna vindicare. Suarius d. 4. sect. 20. num. 8. De irregu- Suar.
laritate etiam suarius affirmat. De suspensione, & interdicto
Coninco. d. 13. dub. 8. n. 68.

Conin.

67. Dixisti, peccatum censuræ obnoxium debere esse ex-
ternum; quia Ecclesia de occultis non iudicat: rogo, an si
actus internus aliquo externo signo indicetur, censura incur-
ri possit. Afferit Hurtado, & Suarius d. 4. sect. 2. num. 22. do- Hurt.
et Ecclesiam ferre posse censuram in actionem externam Suar.
per se malam, & illam prohibere, vt procedentem à pecu-
liari affectu, & non ab alio. v. g. pœnas imponit hæresi factò
hæreticali, prout procedit ab errore intellectus. Addit, in-
curri censuram ob defectum actus interni, etiam si exterius
nullum signum talis defectus appareat. At Turrianus de Turr.
cens. lib. 1. disp. 4. dubitat. 2. abnegat meritò; quia si vellet
Ecclesia

Ecclesia huiusmodi defectum internum punire poena qua distincta à censura, non posset; non enim posset ipsi constare.

Suar. 68. *Quid si actus externus sit bonus, & ex malaintentione procedat? Asserit Suarius 18. non esse censuræ obnoxium; quid si omnino incognitum Ecclesiæ.*

Sanch. 69. *Actus internus est mortalis, externus autem venialis: potest ferri censura? Non; quia Ecclesia actum externum poena illa flagellat, & ideo debet esse mortalis. Sanchez apud Perlium v. excommunicatio in add. n. 11.*

Auila. 70. *Censura fertur contra facientes: illigat ne mandantes, consulentes? Non; quia hi non faciunt, & quando Pontifices intendunt illos comprehendere, claris verbis exponunt. Auila p. 2. c. 5. d. 3. dub. 2. concl. 1.*

Conin. 71. *Dixisti, reum prius admonendum, nec enim potest quia censura ligari, nisi Ecclesiam non audierit, contumacia laborans: rogo, an admonitio debeat fieri censura communicatione? Ita quidem, ut censura ipsa contemnatur, prius quàm incurri possit. Coninch d. 13. dub. 9. n. 82.*

Turr. 72. *An quando iudex non ut iudex, sed ut persona privata ad defensionem iuris proprii fert censuram, possit excommunicare absque praemissa admonitione? Aliqui asseruerunt, sed probabilius Turrianus lib. 2. d. 18. dub. 5. negavit.*

Turr. Gord. 73. *Fertur (v.g.) Censura sub distinctione: Præcipio hoc sub poena excommunicationis, vel suspensionis; arbitrio rei relinquens electionem: quæ undonam ligabit? Si reus eligit unam, aut alteram, ligabit ex intentione ferentis, qui voluit, ut illa ligaret, quam reus eligeret. Quid si ferens nollet eam obligare, nisi reus expressè eligat? Nulla ligaret; quia non est maior ratio unius, quàm alterius. Turrianus lib. 1. disp. 4. dub. 1. Scio Gordonum tom. 2. lib. 7. quæst. 5. cap. 1. num. 5. contrarium asseruisse.*

Hurtad. 74. *Fertur censura sub conditione de futuro: habet ne locum appellatio? Habet, etiam si iudex dicat. ex nunc sis excommunicatus, nisi, &c. quia illud, ex nunc designat in præsentem, effectum futurum. Hurtado. Et licet ab aliis sententiis appellandum sit intra decem dies; à censura tamen licet appellare infra totum tempus propositæ conditionis; quia ad eam contumacia requiritur. Certè sententia censuræ sub conditione non est propriè sententia, donec conditio impleatur. Auila p. 2. c. 5. d. 5. dub. 11. concl. 3.*

Auila. 75. *Dubius sum, an censuram incurrerim: debeo ne ad cautelam absolui? Consultè absolutionem pro curabis; sed, scandalo*

calo cessante, non teneris. Tannerus tom. 4. d. 6. q. 10. dub. 4. Tann. num. 60. At Molina tom. 4. tract. 3. d. 67. n. 7. docet in dubio facti, censi te debere censura irriteritum. Molin.

76. Potest ne ferri censura ob peccatum prateritum emendatum? Non; quia est medicinalis poena. Sic Laymanus. Imò Laym. cum eodem affirmo per absolutionem tolli debere censuram, cum primum reus à contumacia recesserit; quia magis contumaciæ, quàm criminis hærescit censura, siquidem post delictum adhuc accedunt admonitiones, vt delinquens à contumacia abstrahatur.

77. Cur Deposito, Degradatio, & irregularitas non sint proprie censura? Quia sine spe restitutionis ordinariæ homini inferuntur, sæpè ob peccatum merè prateritum; quare nec per absolutionem tolluntur, sed per dispensationem, seu relaxationem legis, aut sententiæ. Sic Laymanus. Laym.

78. Excusat ne à censuris, & poenis ignorantia mortalitatis culpabilis siue iuris, siue facti? Ex Suar. excusare assero, modo non sit crassa, quæ ex malitia, vel nimia negligentia procedit. Excipiendam hinc admoneo homicidij irregularitatem. Suar.

79. Potest quis à censuris, & irregularitate extra Sacramentum poenitentis absolui? Affirmat Sanchez posse Cruciatæ virtute. Addit Coninch. per priuilegia Regularium. Colligo hinc non repugnare, talem absolutionem, vel dispensationem posse absenti conferri, vt Sanchez admonuit. Sanch. Conin.

80. Furiosus, qui ante furorem contumaciter delinquit, potest ne iuris incurrere censuram? Posse assero cum Laymano; sed ab homine excommunicari non debere sentio, quin potius absolui, si amentia perpetua iudicetur. Laym.

81. Subitius, commisso delicto, fugit: potest ne percuti censura? Etiam absens (ait Layman) per nuncium, vel litteras citari potest: isque comparere debet; quod si contumax sit potest excommunicari. Laym.

82. Potest ne incurrere censura ob peccatum, quod iuri naturali, aut diuino tantum repugnat? Non posse asserit Layman. Laym. sed requiri præceptum Ecclesiæ, quod reus contumaciter spernat, saltem interpretatio contemptu.

83. Dixisti, censuram interdum iniuste ferri, sed validè, ut si forma accidentaliter procedendi prætermittatur, v. gr. trina admonitio: est ne aliquis casus, in quo censura irrita sit, nisi trina admonitio præcesserit? Vnicum quidem ex Laymani doctrina casum animaduerti, videlicet si Episcopus iis inferat, qui cum excommunicatis participant ea participatione. Laym.

474 *Moralis Theologiae Tract. IV. Censura,*
quæ communi iure minorem tantum excommunicationem
inducit.

84. *Quinam gaudent facultate absoluendi à censuris, & in
regularitate occulta? Episcopis directè concessa est, (ait San-
rez) ea tamen fruuntur Prælati inferiores habentes iurisdic-
tionem quasi Episcopalem. Et proinde (loquor cum Molin)*
Molin. Superiores Regularium respectu suorum subditorum. Et Ca-
Sanch. pitulum (addo ex Sanchez) Sede vacante.

85. *Potestas ne absoluendi à censuris per Cruciatam, aut pri-
uilegia Regularium, est ne uniuersalis? Affirmat Henriq. quoad
omnes suspensiones siue à iure, siue ab homine sine vlla exce-
ptione; quoad alias censuras proprio in loco disputabimus.*

86. *Episcopo quis subditus ratione domicilij, vel commissi delicti,
ab illo particulatim excommunicatus fuit, & postea aliò
profectus, vel Religionem ingressus est: potest ne iam ab alio Præ-
lato, aut Episcopo consequi absolutionem? Cum Laymano non
posse respondeo; quia præuentus à iudice fuit, & forum ipsius
in ipsa causa declinare non valet.*

87. *Quidnam est, in foro conscientie absolui reum? Non di-
citur absolutio in foro conscientie, quod fieri debeat in se-
creta Confessione: sed quod fiat sine iudicij strepitu, & sine
iuris alterius derogatione, ac denique dumtaxat, vt anima
eius Deo absoluta sit. Sic Laymanus. Adicio autem privile-
giatum absque Ordinarij consensu absolui facile non debere
à censuris notoriis, si eæ ad forum iudiciale deductæ, aut
probabiliter deducendæ sint; quia absolutus in conscientie
foro non ita efficaciter postea, ad præstandam satisfactionem
potest urgeri.*

EXAMEN II.

Circa materiam de Excommunicationis Censura.

CAPVT PRIMVM.

De essentia, & diuisione Excommunicationis maioris.

1. *X*communicationis quid est? Ecclesiastica censura
qua homo baptizatus priuatur spiritualibus bonis,
& communicatione ciuili.
2. *Quotuplex est Excommunicatio? Diuiditur primò in
Maiorem,*